

STORTINGET

Representantforslag 93 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Margret Hagerup, Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes, Himanshu Gulati, Abid Raja og Kjell Ingolf Ropstad

Dokument 8:93 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Margret Hagerup, Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes, Himanshu Gulati, Abid Raja og Kjell Ingolf Ropstad om å oppheve frysvedtaket for behandling av søknader om godkjenning som friskole med særskilt profil eller videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogrammer

Til Stortinget

Bakgrunn

I 2015 ble det i friskoleloven åpnet for å opprette friskoler med videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogrammer og friskoler med særskilt profil (profilskoler). Dette la til rette for økt mangfold og nyskaping i skolesektoren, samtidig som tilbudet til elever som ønsker ytterligere fordypning, ble styrket. Skoler godkjent etter denne loven skal ikke drive kommersiell virksomhet, og tilskudd og elevbetaling skal komme elevene til gode. Det er også forbudt å ta ut utbytte for friskoler i Norge. Samtidig har kravene til at kvalitet og innhold skal være like godt som i offentlig skole, vært et viktig prinsipp.

Frys av søknadsbehandling i påvente av ny friskolelov

Regjeringen Støre kom 15. november 2021 med en instruks til Utdanningsdirektoratet om at alle søknader som ligger inne til behandling, settes på vent i påvente av endringer i friskoleloven. 17. desember 2021 sendte Kunnskapsdepartementet deretter regjeringens forslag

til endringer i friskoleloven ut på høring. Regjeringens forslag er å oppheve hjemmelen til å godkjenne friskoler på grunnlag av videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram og særskilt profil. I tillegg foreslås det å endre tittelen på loven fra friskoleloven til privatskoleloven.

Det er godkjent 31 skoler etter friskoleloven § 2-1 andre ledd bokstav i) særskilt profil. 26 av disse skolene er i drift, mens fem av skolene ennå ikke har startet opp. Det ligger åtte søknader til behandling om godkjenning på dette grunnlaget.

Videre er det godkjent 28 skoler etter friskoleloven kap. 6A Diverse skolar som gir yrkesretta opplæring. Alle disse er nå i drift. Det ligger to søknader til behandling om godkjenning på dette grunnlaget.

Følgende ti skoler har søknader inne til behandling under kapittel 6A og § 2-1 andre ledd bokstav i) særskilt profil:

Dovre Enspire AS, Høydalsfjord Friskule, Norges Realfagsgymnas Ungdomsskole Asker AS, Norges Realfagsgymnas Ungdomsskole Fornebu AS, Skulefondet, Tune International VGS AS, Øresus AS, Ålesund Realfagsgymnas Ungdomsskole AS, Himmelpartner Bibelskole AS, Veksthuset Menighetsinkubator AS.

Etterlevelse av dagens lovverk

En relevant vurdering er om regjeringen må legge til grunn at dagens lov gjelder frem til Stortinget har vedtatt noe annet. I proposisjonen til friskoleloven fremgår det at

«Departementet legger til grunn at hovedregelen skal være at dersom vilkårene anses oppfylt, skal god-

kjenning gis. Forvaltningsrettslige prinsipper om krav til saklighet og likebehandling sikrer at vedtakene ikke blir vilkårlige.»

Det neste spørsmålet blir derfor om det er adgang til å la være å behandle fremsatte søknader. De generelle saksbehandlingsreglene følger av forvaltningsloven. Iht. § 11 a første ledd skal forvaltningsorganet

«forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold.»

Ifølge Graver, Alminnelig forvaltningsrett, tredje utgave, Oslo 2007, s. 424–425, er den altoverveiende hovedregelen er at forvaltningen, når den får en søknad, ikke har noe skjønn med hensyn til om saken skal igangsettes. Selv om hver sak må vurderes konkret, synes det i juridisk teori å være lagt til grunn at det i utgangspunktet kreves positiv hjemmel for utsatt saksbehandling. Sivilombudet har tidligere kritisert en praksis som har enkelte likhetstrekk med regjeringens beslutning i denne saken. I Årsmelding for 1984 s. 104 kritiseres organet for å ha besluttet «tildelingsstopp» uten formelt grunnlag og «utsiling» av saker etter forventet utfall, slik at enkelte saker skulle legges til side for senere behandling. Justisdepartementets lovavdeling sin tolkningsuttalelse DLOV-2009-272 drøfter også forvaltningens plikt til å realitetsbehandle søknader. Her heter det at

«[d]er det legges opp til – i lov, ved utlysning av søknadsordninger eller lignende – at det kan søkes om tildeling av goder, vil forvaltningen normalt ha plikt til å realitetsbehandle alle innkomne søknader som omfattes av ordningen.»

Behandling av eksisterende søknader

Norges Realfagsgymnas Ungdomsskole (NRG-U) sine søknader om godkjenning av realfagsungdomsskoler på Langenga, Asker og Technopolis Fornebu er eksempler på skoler som er lagt i skuffen i påvente av denne lovbehandlingen.

Regjeringens avgjørelse innebærer at de planlagte NRG-U-skolene på Fornebu og i Asker går en svært usikker fremtid i møte, selv om de har søkt innen fristen og oppfyller dagens krav. Regjeringen foregriper behandlingen av forslagene til lovendringer, noe som både er kritikkverdig forvaltningspraksis og fjerner forutsigbarhet for søkerne. Det å stanse disse prosessene får negati-

ve konsekvenser for både elever og foreldre som har ønsket tilbudet velkomment og søkt seg til disse, og for eiere og næringsinteresser knyttet til blant annet bygg, eiendom og drift.

NRG-U i Sandvika er et godt eksempel på merverdien av en profilskole. Skolen, som tilbyr fordypning i matematikk, naturfag og teknologi, har hatt nærmere 300 søkere til 60 plasser hvert år, og lenge før søknadsfristen for 2022 har en rekke elever søkt seg til de nye tilbudene NRG-U har søkt om å opprette. Nasjonale prøver viser at 8.-klassingene ved NRG-U i 2021 var på topp i Norge i teoretiske fag – for femte år på rad. Dette viser at profilskolen speiler et behov og ønske i befolkningen og leverer gode resultater.

Når regjeringen foreslår å fjerne muligheten for å opprette og utvide skoler som NRG-U, innskrenker de valgmulighetene for elever som ønsker et annet tilbud enn det den offentlige skolen kan gi. I tillegg begrenser de opprettelsen av skoler som tilbyr fordypning i fag som et samfunn i utvikling trenger.

Valgfrihet og mangfold sikrer et godt og helhetlig skoletilbud for alle og bidrar til et løft for nyskaping og kvalitetsutvikling i sektoren. En kombinasjon av offentlige skoler og friskoler bidrar til å oppnå dette og tilbyr utdanninger som både elever, næringslivet og samfunnet har stort behov for. Det er oppsiktsvekkende at regjeringen vil hindre oppstart av skoler som bidrar til å supplere den offentlige skolen med et alternativ for dem som ønsker et annet faglig, pedagogisk eller religiøst skoletilbud. Men enda mer oppsiktsvekkende er det at de nå ikke vil behandle søknadene til de ti skolene som har søkt etter gjeldende regelverk. Det gir liten forutsigbarhet i saksbehandlingen og rammer en rekke aktører som har forholdt seg til gjeldende lover og regelverk.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen oppheve frysvedtaket for behandling av søknader om godkjenning som friskole med videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram eller med særskilt profil.

3. februar 2022

Margret Hagerup

Jan Tore Sanner

Kari-Anne Jønnes

Himanshu Gulati

Abid Raja

Kjell Ingolf Ropstad